

„Moestuin met sneeuw” uit hetzelfde jaar als het tot beeld van plastische zuiverheid uitvoerig geteekende: „Bakje met Appelen”. Hetzelfde jaar toen hij ook de voorstudie in olieverf maakte tot de later in waskrijt uitgevoerde „Hooglandsche Kerk”, die, in Verster’s bezit gebleven, hier voor het eerst te zien is. Meer nog dan de waskrijtteekening is deze onstoffelijk, als gebouwd van lichtvlakken, waarin het eenige licht onderbrekende een paar donkere, wind-bewogen gordijntjes zijn.

Hoe zeer ook verschillend, al deze werken zijn geboren uit een sterk gespannen aandacht van den geest, gericht niet op eigen gevoelens, maar op de dingen — en steeds meer de kleine dingen — buiten hem, opdat hij in hun wezen doordrong, ze door zijn aldoor rijker kleuren, aldoor meer beheerschte vormmacht, opnieuw uit eigen geest als een waarlijk stil leven herschiep.

Zoo zien wij de „Drie Chineesche busjes,” de als door ’s levendruk ge-deukte, uitgeknepen tinnen busjes. Zoo de „Kastanjes”, die hij telkens opnieuw heeft geschilderd, trachtend naar aldoor zuiverder volmaking — en die hier in een schilderijtje van 1924 glanzend liggen, ontrold aan de van binnen zijgen, van buiten stekelige schalen, tusschen de verdorde bladeren. Zoo werd het kantige „Hulsttakje” met de glanzende roode vruchtjes tot feilloos zuiver beeld gebracht; zoo schiep hij naar de inktzwammen, welke wij in de natuur als onoogelijk voorbijgaan, één zijner meest volmaakte schilderijtjes; zoo heeft hij in voorjaar en zomer van 1918, de drie „Bloemkransjes” in eenzelfde bakje en soortgelijke omgeving geschapen tot een telkens verschillend beeld van teere bloemenschoonheid, van innerlijke vreugde, één daarvan in een zuivere, diepe kleurkracht als van edelgesteenten.

In het bloemenstilleven heeft Verster zijn veelzijdigste en rijkste uitingsmogelijkheden gevonden. Het zijn geen impressies van bloemen, zooals ze toevallig stonden in zijn huis. Hij heeft ze meestal geordend naar zijn kleurenzin en vormbegrip, naar wat diep in zijn geest deze kleuren, kleuren-vorm-combinaties verlangden. En zelden zijn het de bloemen alleen: bloemen, vaas en achtergrond vormen één samenhoorig geheel. Maar ook, waar gegevens, vorm en kleur oppervlakkig gezien niet zoozeer verschillen, kan de geest, welke uit het stilleven spreekt, een geheel andere zijn. De witte „Pot met Scabiosa” van 1913, de „Bloedroode Dahlia’s” in eenzelfde pot van 1914, zijn als gegevens, zijn van schikking en als silhouet niet zeer verschillend. Maar het eerste is een rustig beheerscht bloembouquet, aansluitend aan de als het ware in kleurenmateriaal gedraaide vaas, en de Bloedroode Dahlia’s uit het eerste oorlogsjaar zijn een diep donkere gloed boven de hier groenig witte pot, waarvan de stoffelijkheid minder geaccentueerd is, en wekken in ons een gansch andere stemming.